

คำวินิจฉัยของ ศาลรื้อถอนการทุจริตแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๒/๒๕๕๓

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ (กรณี นายสุขุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภา จงใจไม่ยื่นเอกสาร ประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน)

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุขุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภา จงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ข้อเท็จจริงปรากฏตามเอกสารที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่งศาลรัฐธรรมนูญและจากการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่า ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ นายสุขุม เชิดชื่น เป็นสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ มีบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๑๕ วรรคสาม บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้นจนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ฯลฯ

นายสุขุม เชิดชื่น ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่ไม่ได้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้นำส่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือแจ้งให้ นายสุขุม เชิดชื่น ชี้แจงข้อเท็จจริง และส่งเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา รวม ๓ ครั้ง หลังจากได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ครั้งที่ ๓ แล้ว นายสุขุม เชิดชื่น มีหนังสือถึงเลขาธิการ ป.ป.ช. และประธาน ป.ป.ช. รวม ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งว่าติดภารกิจในต่างจังหวัด ไม่สามารถรวบรวมเอกสารได้ทันตามกำหนด

จึงขอผ่อนผันการจัดส่งเอกสารที่ยังขาดอยู่ออกไปอีก ๗ วัน ครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
แจ้งขอขยายเวลาการส่งเอกสารออกไปอีกประมาณ ๓ สัปดาห์ เนื่องจากเอกสารบางอย่างจำเป็นต้อง
ขอจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ได้พิจารณา
เห็นว่า นายสุขุม เชิดชื่น เป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่ง โดยไม่ได้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนา
หลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และไม่ได้แนบบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แม้จะได้มีหนังสือแจ้งให้ทราบถึง
๓ ครั้งเพื่อให้ดำเนินการให้ถูกต้อง แต่นายสุขุม เชิดชื่น ก็ยังไม่ดำเนินการให้ถูกต้อง คณะกรรมการ
ป.ป.ช. จึงมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๔๘/๒๕๕๒ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ว่า นายสุขุม เชิดชื่น
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

พิจารณาแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยัง
ไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง
หรือพ้นจากตำแหน่งโดยให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของ
ทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาบแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา
โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย
และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้วตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง
หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย ฯลฯ”

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นในข้อกฎหมายไว้ในคำร้องที่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า
“โดยหลักการแล้วสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับเดิมย่อมสิ้นสภาพไปตาม
รัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ยังคงความเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น จึงต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา”

โดยที่บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ บัญญัติว่า มาตรา ๓๑๕ “นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้จนถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๓๒๔ และให้วุฒิสภาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ทำหน้าที่วุฒิสภาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญนี้ จนถึงวันที่ครบสี่ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามวรรคห้า (๑) หรือวันเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามวรรคห้า (๒) แล้วแต่กรณี

ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้อยู่ต่อไปจนครบอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือเมื่อมีการยุบสภา หรือเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ หรือสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๒๓ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ ฯลฯ”

ดังนั้น แม้ว่าโดยหลักการเมื่อรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง องค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญย่อมสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญไปด้วย แต่เมื่อรัฐธรรมนูญใหม่มีบทเฉพาะกาลบัญญัติให้องค์กรบางองค์กรตามรัฐธรรมนูญเดิม เช่น วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ขององค์กรนั้นตามรัฐธรรมนูญใหม่ และให้สมาชิกขององค์กรนั้นคงเป็นสมาชิกขององค์กรนั้นต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามรัฐธรรมนูญเดิม ความเป็นสมาชิกขององค์กรนั้นย่อมต่อเนื่องกันจากวันที่เข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญเดิมต่อไปในรัฐธรรมนูญใหม่ โดยไม่มีการเข้ารับตำแหน่งใหม่ แต่เป็นการดำรงตำแหน่งเดิมต่อไปในรัฐธรรมนูญใหม่

จากหลักการและบทเฉพาะกาลข้างต้น จึงพิจารณาได้ว่า สำหรับสมาชิกวุฒิสภานั้น “สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” โดยไม่มีการเข้ารับตำแหน่งใหม่อีก และไม่มีการกระทำที่แสดงว่าเป็นการเข้ารับตำแหน่งใหม่ เช่น ไม่มีการโปรดเกล้า ฯ ให้ดำรงตำแหน่ง หรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ไม่มีการปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๐ ไม่มีการแต่งตั้งประธานวุฒิสภา และรองประธานวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๑ ไม่มีการตั้งคณะกรรมการ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ แต่ให้คงเป็นต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๖ เป็นต้น

ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และคงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ได้เข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ และถือไม่ได้ว่า วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว แต่วันที่เข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวนี้ย่อมเป็นไปตามพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประกาศ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ ให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ เป็นต้นไป

เมื่อสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันเข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันตราขึ้นไว้และให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ หน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติว่า “ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง” ย่อมเป็นการพ้นวิสัยที่จะปฏิบัติได้ เพราะได้เข้ารับตำแหน่งมาก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นเวลากว่า ๑ ปี ๖ เดือน แล้ว

เมื่อข้อกฎหมายเป็นดังที่ได้พิจารณาดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่อไป

โดยเหตุผลดังได้พิจารณาข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน กัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ